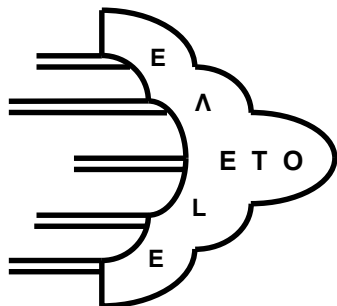

Κωδικός: 3650

ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΛΕΤΟ)
Hellenic Society for Terminology (ELETO)

ΓΡΑΦΕΙΑ:

Αρτέμιδος 6 & Επιδάουρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:

Αρτέμιδος 6 & Επιδάουρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:

Τηλ.: 210 8662069, 6974321009, 6974754302

Τηλεομ.: 210 8068299, 210 8662069

Ηλ-Ταχ.: valeonti@otenet.gr

Ιστότοπος: <http://www.eleto.gr/>

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ:

Μελέτη, εκπόνηση, ... και με οποιοδήποτε τρόπο ανάπτυξη της Ελληνικής Ορολογίας... Συμβολή στην ανάπτυξη της Ελληνικής Γλώσσας και προώθηση του ρόλου της στη διεθνή Ορολογία...

(Από το Καταστατικό)

Αρ.110 Σεπτέμβριος- Οκτώβριος 2011

ISSN 1106-1073

Τιμή: 3 Λεπτά

Οι τόμοι των ανακοινώσεων των συνεδρίων «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» – Τι περιέχει ο τόμος του 8^{ου} Συνεδρίου

Ένα χαρακτηριστικό των συνεδρίων «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» είναι η έκδοση του τόμου των ανακοινώσεων πριν από την διεξαγωγή του συνεδρίου και η παράδοση του τόμου στους συνεδρους με την έναρξη των εργασιών του Συνεδρίου. Αυτή είναι μια «συνήθεια» η οποία άρχισε από το 1^ο Συνέδριο (1997), με την φροντίδα και καθοδήγηση του αλησμόνητου φίλου **Βασίλη Φιλόπουλου** – πρώτου, και για πολλά χρόνια, προέδρου της ΕΛΕΤΟ και της Οργανωτικής Επιτροπής – και η οποία εφαρμόζεται με απόλυτη συνέπεια από τότε σε όλα τα επόμενα συνέδρια. Η τήρηση της «συνήθειας» αυτής – που είναι πλέον παράδοση – αποτελεί σίγουρα μια από τις «αγωνίες» της Οργανωτικής Επιτροπής (Θα προλάβουμε; Πρέπει να προλάβουμε!), αλλά ταυτόχρονα ένα ουσιαστικό μέρος του ρόλου της, η πραγμάτωση του οποίου αποτελεί μεγάλη ικανοποίηση γι' αυτήν. Το ουσιαστικότερο χαρακτηριστικό της έννοιας «έκδοση του τόμου των ανακοινώσεων» είναι ότι έχουν παραδοθεί **έγκαιρα** στην Οργανωτική Επιτροπή **όλες οι ανακοινώσεις** των συγγραφέων-ομιλητών που θα λάβουν μέρος στο Συνέδριο. Οι συγγραφείς-ομιλητές των Συνεδρίων αυτών έχουν, από την αρχή, την υποχρέωση να παραδώσουν το πλήρες κείμενο της ανακοίνωσής τους, **αλλιώς δεν περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα του Συνεδρίου**. Με άλλα λόγια, «έκδοση του τόμου των ανακοινώσεων πριν από το Συνέδριο» σημαίνει ότι η **ουσία** του Συνεδρίου – πριν ακόμα αυτό διεξαχθεί – έχει αποτυπωθεί πλήρως και ότι **αυτό που υποσχεται η Οργανωτική Επιτροπή στον σύνεδρο** με το οριστικό Πρόγραμμα του Συνεδρίου – που, όπως είναι επόμενο, το εκδίδει μετά την συγκέντρωση των πλήρων κειμένων των ανακοινώσεων – **θα το βρει ο σύνεδρος** στον τόμο, ακόμα και αν κάποιος/κάποια ομιλητής/ομιλήτρια, την τελευταία στιγμή (όπως συμβαίνει κάποιες φορές) δεν καταστεί δυνατό να παρουσιάσει διά ζώσης την ανακοίνωσή του/της λόγω ανωτέρας βίας.

Αξίζει να τονιστεί ότι η δαπάνη έκδοσης του τόμου των ανακοινώσεων είναι μία από τις μεγάλες δαπάνες της διοργάνωσης: μια δαπάνη που είναι αδύνατο να καλυφθεί με τους πειρημούς πόρους της ΕΛΕΤΟ αλλά χρειάζεται η συμβολή κάποιου χορηγού, «ευαίσθητου» στο θέμα της ελληνικής γλώσσας και ορολογίας. Στα δύο πρώτα συνέδρια η δαπάνη αυτή εντάχθηκε μέσα στις γενικές δαπάνες της Οργανωτικής Επιτροπής. Στο 3^ο Συνέδριο η χορηγία έγινε από τον ΟΤΕ και ο τόμος εκτυπώθηκε από την Διεύθυνση Καταλόγων του ΟΤΕ (μερίμνη του τότε διευθυντή αιμίτητου φίλου **Ηλία Ζωηρού**, μέλους της ΜΟΤΟ¹ και ένθερμου υποστηρικτή των σκοπών της ΕΛΕΤΟ. Στα επόμενα τέσσερα συνέδρια (4^ο έως 7^ο), η έκδοση έγινε, ως χορηγία, από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας

(ΤΕΕ), συνδιοργανωτή και σταθερό υποστηρικτή της Ορολογίας σε όλα αυτά τα χρόνια, στελέχη του οποίου – όπως η αιμίτητη **Μαίρη Παπαδάκη**, υπεύθυνη για την λειτουργία της επιτροπής ΕΛΟΤ-ΤΕΕ/ΤΕ21 «Αρχές Ορολογίας», αλλά και οι εκάστοτε προϊστάμενοι επιστημονικού έργου του ΤΕΕ – έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη αυτή.

Ο τόμος των ανακοινώσεων του 8^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» έχει ήδη εκδοθεί! Και αυτή τη φορά με χορηγία του ΤΕΕ, που συμμετέχει ως συνδιοργανωτής. Οι πρώτοι που θα τον πάρουν στα χέρια τους είναι οι σύνεδροι, ενώ, μετά το Συνέδριο, ο τόμος θα διατίθεται από την ΕΛΕΤΟ.

Αναφέρουμε, στη συνέχεια, συνοπτικά, τι περιέχει ο τόμος του 8^{ου} Συνεδρίου, στην ουσία αναλύοντας λίγο τους τίτλους των ανακοινώσεων που έχουν περιληφθεί στο πρόγραμμά του.

Ως πρόλογος της έκδοσης περιλαμβάνεται – ως εισιταί – η ομιλία του Προέδρου της Οργανωτικής Επιτροπής και της ΕΛΕΤΟ κατά την Εναρκτήρια Συνεδρία του Συνεδρίου (Πέμπτη 10-11-2011). Σ' αυτήν ο Πρόεδρος **Κώστας Βαλεοντής** πριν αναλύσει την διάρθρωση του Συνεδρίου τονίζει ότι η ορολογία έχει ζωτική σημασία για το παρόν και το μέλλον της **ελληνικής γλώσσας**, ότι η διοργάνωση των Συνεδρίων αυτών της ΕΛΕΤΟ έχει συντελέσει στην ανάδειξη τόσο του τομέα (Ορολογία), ως διεπιστημονικού κλάδου, όσο και των επιμέρους ζητημάτων ορολογίας στην ελληνική γλώσσα και ότι στόχος της ΕΛΕΤΟ εξακολουθεί να είναι ο **σύγχρονος ποσοτικός και ποιοτικός ορολογικός εμπλουσιμός της ελληνικής γλώσσας** και αυτό μέσω της **συνεργασίας** σε δύο κατευθύνσεις: **κατακόρυφα** μεταξύ των **ειδικών** κάθε συγκεκριμένου τομέα και **οριζόντια** μεταξύ των **ειδικών** των διάφορων τομέων συνεπικουρούμενων από τους **ειδικούς** του τομέα (Ορολογία). «Δεν είναι δυνατή η ορολογική **εμβάθυνση**, **συστηματοποίηση** και **εναρμόνιση** χωρίς την συμμετοχή των **ειδικών**» τονίζει και θεωρεί **«χρέος»** των συλλογικών οργάνων των **ειδικών** τομέων το ορολογικό **«νοικοκύρεμά»** τους, διακηρύσσοντας ότι τους προσφέρεται δωρεάν η ελληνική ορολογική **τεχνογνωσία** και **παραγωγή** που έχει αναπτύξει ως τώρα η ΕΛΕΤΟ και τα όργανά της.

Ακολουθεί το κείμενο της πανηγυρικής ομιλίας του **Γιώργου Παπαναστασίου**, Διευθυντή του Ιδρύματος Νεοελληνικών Σπουδών (Ιδρύματος Τριανταφυλλίδη) με θέμα την εργασία του Μανόλη Τριανταφυλλίδη **«Ξενηλασία ή ιστοτέλεια»** εξεταζόμενη σήμερα έναν αιώνα μετά. Ο προβληματισμός εξακολουθεί να παραμένει και σήμερα. Η γνώμη του Μ. Τριανταφυλλίδη ήταν ότι οι δάνειες λέξεις που έχουν ενσωματωθεί στη γλώσσα μας επί αιώνες και έχουν προσαρμοστεί στους κανόνες της δεν είναι δυνατόν να διωχτούν ως ξένες (ξενηλασία), αλλά πρέπει να αντιμετωπίζονται όπως και καθαρά ελληνικές λέξεις (ισοτέλεια).

OROGRAMMA No 110, September – October 2011,
ISSN 1106-1073

Bimonthly edition of

Hellenic Society for Terminology (ELETO)

Epidavrou & Artemidos 6, GR-15125 MAROUSI GREECE

¹ **ΜΟΤΟ:** Μόνιμη Ομάδα Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας, Ομάδα Εργασίας της Τεχνικής Επιτροπής "Τηλεπικοινωνίες" (ΤΕ-Τ), Συλλογικό Μέλος της ΕΛΕΤΟ. Λειτουργεί με την ευθύνη και υποστήριξη του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ), στο πλαίσιο επίσημης συνεργασίας με τον Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης (ΕΛΟΤ).

Στη συνέχεια, ακολουθεί το κείμενο της ομιλίας του προσκεκλημένου ομιλητή **Χριστόφορου Χαραλαμπάκη** για την σχέση Λεξικογραφίας και Ορολογίας, όπως αυτή προκύπτει από την σύγκριση δύο σύγχρονων νεοελληνικών λεξικών. Κατά τον ομιλητή, η λεξικογραφία και η ορολογία αποτελούν δυο γόνιμους, πάντα επίκαιρους επιστημονικούς κλάδους οι οποίοι βρίσκονται σε συμπληρωματική σχέση. Η στενότερη συνεργασία του λεξικογράφου με τον ορολόγο καθίσταται αναγκαία. Έναν γόνιμο χώρο συνεργασίας φαίνεται να δημιουργεί η *αποοροποίηση*, η διάχυση ειδικών όρων στην γενική γλώσσα, η σημασία της οποίας δεν έχει ακόμα αναγνωριστεί στον βαθμό που της αξίζει.

Ακολουθούν, χωρισμένα σε επτά θεματικές ενότητες, τα κείμενα 33 αριθμημένων ανακοινώσεων:

ΕΝΟΤΗΤΑ 1 Γλωσσολογικές-οντολογικές αρχές της Ορολογίας

- 1 Ανάλυση των βασικών εννοιών των δύο θεματικών πεδίων (Ορολογία) και (Λεξικογραφία), επισήμανση των ομοιοτήτων και διαφορών στις έννοιες και μεθόδους τους και διατύπωση συγκεκριμένων προτάσεων συνεργασίας μεταξύ λεξικογράφων και ορολόγων... [συγγραφείς: **Νομική Κουτσουμπάρη, Χριστίνα Σδούκου, Κώστας Βαλεοντίης**]
- 2 Σύντομη ανάλυση του σχηματισμού όρων με στοιχεία ελληνικά ή ελληνικής προέλευσης στη Ρωσική και την Ουκρανική γλώσσα. Οι Ρώσοι και οι Ουκρανοί επιστήμονες αναγνωρίζουν τον σπουδαίο ρόλο που έχει παίξει η Ελληνική στον καθορισμό του λεξιλογίου και συγκεκριμένα στο μηχανισμό σχηματισμού ρωσικών και ουκρανικών όρων. Γίνεται ιστορική αναδρομή και δίνονται πολλά παραδείγματα μηχανισμών σχηματισμού όρων. Αρχίζοντας από τον 9^ο και σε μεγάλο βαθμό τον 10^ο αιώνα έως σήμερα παρατηρείται η διαδικασία συνεχούς δανεισμού και δημιουργίας νέων όρων... [συγγραφείς: **Oksana Snigovska, Ανδρέας Μαλαχίτης**]
- 3 Εντοπισμός λέξεων ελληνικής προέλευσης στην αγγλική γλώσσα και σημασιολογική κατηγοριοποίησή τους. Η μελέτη επικεντρώνεται σε λέξεις ελληνικής προέλευσης που εισήλθαν στην αγγλική γλώσσα τον 20ο αιώνα. Το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε είναι το Concise Oxford Dictionary. Όλα τα λήμματα του λεξικού αυτού αναγνωρίστηκαν και λέξεις ελληνικής προέλευσης αναγνωρίστηκαν και καταγράφηκαν... (Το κείμενο είναι στην αγγλική) [συγγραφείς: **Κυριακή Αλοΐζου**]
- 4 Θεωρητικές απόψεις μελέτης των όρων, στο πλαίσιο της ουκρανικής ορολογίας. Εξετάζονται διάφορες προσεγγίσεις στον σημασιολογικό ορισμό του «όρου», όπως και η σχέση αυτού με την καθομιλουμένη γλώσσα... [συγγραφείς: **Ρουσάνα Αλίπα**]
- 5 Μελετώνται τα Αγγλικά δίλεκτα του τύπου Noun – Noun στη βασική ορολογία (Πληροφορικής) που περιλαμβάνεται στο Διεθνές Πρότυπο ISO/IEC 2382-1:1993 και τα ελληνικά ισοδύναμά τους που περιλαμβάνονται στο αντίστοιχο Ελληνικό Πρότυπο ΕΛΟΤ 996-1... [συγγραφείς: **Ευάγγελος Τοπάλης, Κώστας Βαλεοντίης**]
- 6 Ένας όρος, με κριτήριο τον αριθμό των λέξεών του, μπορεί να είναι μονολεκτικός ή πολυλεκτικός. Εδώ μελετάται η *νιλεκτικότητα* των όρων, το πλήθος N των λέξεων που περιέχεται σε κάθε όρο και η κατανομή των όρων συναρτήσει της νιλεκτικότητάς τους, τόσο από ενδογλωσσική όσο και από διαγλωσσική σκοπιά... [συγγραφείς: **Κώστας Βαλεοντίης**]
- 7 Η ορολογική νοοτροπία. Από τον Homo Erectus φτάνουμε οσονούτω στον Homo Semanticus. Σύμφωνα με την φιλοσοφία της Συστημικής Μεθοδολογίας, ο κόσμος είναι μια ιεραρχία αλληλένδετων συστημάτων αυξημένης πολυπλοκότητας και κάθε σύστημα είναι ένα υποσύστημα ενός μεγαλύτερου και ένα υπερόςστημα άλλου μικρότερου. Αυτή η ενότητα του πολύπλοκου κόσμου απαιτεί όχι μόνο την ενότητα της επιστήμης αλλά και την αντίστοιχη προσέγγιση της περιγραφής... [συγγραφείς: **Μαρία Καρδούλη**]

ΕΝΟΤΗΤΑ 2 Διδακτική και Ορολογία

- 8 Η γλώσσα των μαθηματικών στα σχολικά εγχειρίδια των δύο τελευταίων τάξεων του δημοτικού σχολείου. Η εργασία αυτή αντανάκλα πρώτα το ενδιαφέρον για μια μετατόπιση από την άποψη ότι τα μαθηματικά είναι ένα σώμα γνώσεων δημιουργημένων από τους μαθηματικούς, στην άποψη να ιδωθούν ως ένα αντικείμενο που πρέπει να οικοδομηθεί και δεύτερον, στο κατά πόσο ο μαθηματικός λόγος στα νέα

διδακτικά εγχειρίδια της Ε΄ και της ΣΤ΄ τάξης του Δημοτικού, με την λογικογλωσσική ανάλυση που επιχειρήθηκε, έχει συνταχθεί με την άποψη αυτή... [συγγραφείς: **Κωνσταντίνος Κεραμάρης, Ευγενία Μπαρμπαγιάννη**]

- 9 Λεξικογραφικό μοντέλο με λέξεις ειδικού πολιτισμικού φορτίου για τους μαθητές της γαλλικής ως ξένης γλώσσας. Εξετάζεται ένας αριθμός λέξεων και εκφράσεων που συναντάμε στην γαλλική γλώσσα, οι οποίες μεταφέρουν περισσότερο από μία ειδική πολιτισμική βαρύτητα... (Το κείμενο είναι στην αγγλική) [συγγραφείς: **Αθηνά Δελάκη**]
- 10 Προβλήματα πρόσληψης της ορολογίας και θεωρίας στη μέση εκπαίδευση. Η περίοδος της λυκειακής εκπαίδευσης είναι η κατάλληλη εποχή για να εισαχθούν οι μαθητές σε ζητήματα θεωρίας και ορολογίας. Η εμπειρική διαπίστωση ότι οι μαθητές δυσκολεύονται να χρησιμοποιούν και να αποκωδικοποιούν λόγο που περιέχει ορολογία φαίνεται να συνδέεται με ζητήματα γλωσσικά και συγκεκριμένα με τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζεται η γλωσσική διδασκαλία στην μέση ιδιαίτερα εκπαίδευση... [συγγραφείς: **Καλλιόπη Πολυμέρου**]

ΕΝΟΤΗΤΑ 3 Ορολογία συγκεκριμένων θεματικών πεδίων – Λεξικογραφικές και ορογραφικές μελέτες – Συγχρονική και διαχρονική θεώρηση

- 11 Παρουσιάζεται ένα καινούριο λεξικό εντυπωνυμίων (ονομάτων εντύπων) και συγκεκριμένα: τίτλων εφημερίδων του γραπτού ελληνικού Τύπου που απαντούν σήμερα στην Ελλάδα. Το εγχείρημα είναι βασισμένο σε καθαρά αρχαιακό υλικό το οποίο αντλήθηκε από το σύνολο των νομών της χώρας. Στην ανακίνηση αναλύεται η δομή (μακροδομή, μικροδομή) και το περιεχόμενο του έργου καθώς και η μεθοδολογία ανάπτυξής του. [συγγραφείς: **Άλκηστις Χιδιρογλου-Ζαχαριάδη**]
- 12 Η εργασία ανήκει σε πρόγραμμα διδακτορικής έρευνας, το οποίο περιλαμβάνει θεωρητική μελέτη και έρευνα πεδίου για την οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα από το 2009 και μετά που πραγματοποιείται χωρίς τη χρήση κανενός επισήμου νομίσματος: παράλληλα νομίσματα, δίκτυα και ομάδες ανταλλαγής, χαριστικά-ανταλλακτικά παζάρια, χαριστικά δίκτυα, αλλά και ιδιότυπα σχήματα που δεν κατατάσσονται σε άλλες κατηγορίες... (Το κείμενο είναι στην αγγλική) [συγγραφείς: **Ειρήνη Ζωηροπούλου**]
- 13 Το γυμναστικό παράγγελμα. Η παρούσα εργασία επιχειρεί μια κριτική προσέγγιση στις γυμναστικές ασκήσεις που χρησιμοποιούνται σε αθλητικούς χώρους και, πιο συγκεκριμένα, εστιάζεται στην εκτέλεση ασκήσεων με αντιστάσεις κάνοντας μια ορολογική ενδοσκοπήση. Η πολυπλοκότητα των σύγχρονων ασκήσεων, σε συνδυασμό με τις νέες μεθόδους και τις απρόβλεπτες κατασκευαστικές επινοήσεις, επιβάλλει να γίνουν και κατάλληλες ορολογικές προσαρμογές... [συγγραφείς: **Χρήστος Θεοδοσίου**]
- 14 Επιστημονική θεώρηση της λεξικογραφικής και λεξιλογικής ορολογίας. Ανάλυση ειδικών όρων και βασικών αρχών των κλάδων της λεξικολογίας και της λεξικογραφίας και οριοθέτηση του περιεχομένου τους στο ευρύτερο πλαίσιο οργάνωσης της γλωσσολογικής επιστήμης... [συγγραφείς: **Σοφία Ζερδελή**]
- 15 Αναλύεται η ορολογία της νομοθεσίας της Αρχαίας Κρήτης η συσχετιζόμενη με την οικονομία. Σε αυτήν τη μελέτη του Οικονομικού Λεξιλογίου περιλαμβάνονται κάποιες παραδοσιακές δομές χαρακτηριστικές μιας οικιακής οικονομίας που βασίζεται στην ιδιοκτησία γης, όπως ό,τι αφορά τα αγαθά, και ταυτόχρονα άλλες οικονομικές πραγματικότητες χαρακτηριστικές μιας Νομισματικής Οικονομίας που κάνει την εμφάνισή της με την εισαγωγή των κερμάτων και την εξέλιξη των συναλλαγών και πιθανότατα έχει ως ολοκλήρωση τη θέσπιση του Νόμου της Γόρτυνας τον 5ο αι. π.Χ... [συγγραφείς: **Ángel Martínez-Fernández**]
- 16 Ο πιο δυναμικός χώρος όσον αφορά την ορολογία, είναι ο χώρος της οικονομίας και των οικονομικών σχέσεων, ιδιαίτερα την περίοδο της παγκοσμιοποίησης. Αναλύονται μερικοί νεοελληνικοί οικονομικοί όροι μεγάλης συχνότητας με βάση την οικονομική επιφύλλιδα της εφημερίδας Καθημερινή και μερικών φύλλων της εφημερίδας Τα Νέα... [συγγραφείς: **Stoyna Poromanska**]
- 17 Συχνά, οι λέξεις που χρησιμοποιούνται έχουν διαφορετική σημασία στο συγκείμενο της επιστημονικής συζήτησης από αυτήν που έχουν στην καθημερινή επικοινωνία. Αυτή η πολυσημία, ειδικά στην περίπτωση σύμπλοκων όρων, μπορεί

να αποτελεί εμπόδιο στην κατανόηση των ειδικών εννοιών ενός επιστημονικού πεδίου και αυτό το φαινόμενο πιθανά να οξύνεται στην Ελληνική, από την οποία δανείζονται ευρύτατα οι επιστήμες για την κατασκευή τόσο των ειδικών όσο και γενικών όρων... [συγγραφέας: **Αριστέιδης Κοσιονίδης**]

ΕΝΟΤΗΤΑ 4 Ορολογικοί πόροι – Νέες τεχνολογίες και Ορολογία

18 Το MultiTerm είναι ένα δυνάμει ηλεκτρονικό λεξικό που 'χτίζεται' από τον ίδιο το χρήστη. Η εφαρμογή παρέχει όλα τα απαραίτητα εργαλεία προκειμένου ο κάτοχος του προγράμματος της Trados και χρήστης της εφαρμογής να μπορεί να συνθέσει εύκολα μια βάση δεδομένων η οποία θα περιλαμβάνει τους πιο χρήσιμους όρους που χειρίζεται ένας μεταφραστής, διερμηνέας ή οποιοσδήποτε άλλος κάνει χρήση ορολογίας αλλά και άλλα στοιχεία όπως ορισμούς, πηγές, συγκείμενο κ.ο.κ... [συγγραφέας: **Βασιλική Κανιστρά**]

19 Τα κρυμμένα γλωσσάρια. Δεν είναι λίγα τα δημοσιευμένα έργα στα οποία βρίσκουμε ενταγμένο, συνήθως με τη μορφή παραρτήματος, κάποιο γλωσσάριο με ορολογικό ενδιαφέρον. Ωστόσο τα γλωσσάρια αυτά, ακριβώς επειδή δεν αποτελούν το κυρίως περιεχόμενο του έργου όπου ανήκουν, παραμένουν από πολλές απόψεις στην αφάνεια. Είναι χαρακτηριστικό ότι και ο εντοπισμός τους ακόμη παρουσιάζει μεγάλες δυσχέρειες και απαιτεί συνδυασμό τεχνικών αναζήτησης... [συγγραφέας: **Διονύσης Γιαννίπας, Πέτρος Πούγγουρας, Ευτυχία Καραγκούνη**]

20 Στην ανακοίνωση παρουσιάζεται ένα σχήμα μεταδεδομένων για την περιγραφή Γλωσσικών Πόρων και Τεχνολογιών (ΓΠΤ), το οποίο υποστηρίζει το META-SHARE, μία ανοιχτή κατανεμημένη υποδομή για την ανταλλαγή και διανομή ΓΠΤ. Η ανάπτυξη του σχήματος μεταδεδομένων, της υποδομής META-SHARE καθώς και του META-NET (<http://www.meta-net.eu/meta/about-el>) ενός δικτύου αριστείας 47 οργανισμών από 31 κράτη αποτελούν μέρη του ερευνητικού έργου T4ME (<http://t4me.dfki.de/>)... (Το κείμενο είναι στην αγγλική) [συγγραφέας: **Μαρία Γαβριηλίδου, Πένυ Λαμπροπούλου, Στέλιος Πιπεριδής**]

21 Η ανακοίνωση προβάλλει τα πιο δημοφιλή και σημαντικά από τα κυκλοφορούντα Ελληνο-Ισπανικά και Ισπανο-Ελληνικά λεξικά μαζί με τεκμηριωμένη ανάλυση που παρουσιάζει τα πιθανά προβλήματα στη δομή και τη χρήση τους, και τις ελλείψεις που αυτά εμφανίζουν... [συγγραφέας: **Μαριάνο Βιγιάγας Ερνάντεθ**]

22 Δημιουργία ενός δίγλωσσου ελληνοαγγλικού διαδικτυακού βιβλιοθηκονομικού λεξικού με τη βοήθεια των επιτευγμάτων του Ιστού δεύτερης γενιάς (Web 2.0). Η ανθολόγηση των όρων έγινε με βάση έγκυρα βιβλιοθηκονομικά εγχειρίδια αλλά και ακολουθώντας το σύστημα βάσεων δεδομένων ορολογίας IATE... [συγγραφέας: **Ιωάννα Ανδρέου**]

23 EcoLexicon: το συγκείμενο ως παράγοντας διαμόρφωσης γνωσιακών βάσεων εξειδικευμένης ορολογίας. Το EcoLexicon είναι μια γνωσιακή βάση ορολογίας (ΓΒΟ) για το περιβάλλον, η οποία δημιουργήθηκε με σκοπό την κάλυψη επικοινωνιακών και γνωσιακών αναγκών διαφόρων χρηστών, π.χ. μεταφραστών, κειμενογράφων τεχνικών εγχειριδίων, ακόμα και περιβαλλοντολόγων... [συγγραφέας: **Alejandro García Aragón**]

(Συνεχίζεται στο επόμενο φύλλο) →→→

K.B.

2. Συνέδριο «State-of-the-art and future of terminology methodology and applications», 12-13 Οκτωβρίου 2011, Institute of the Lithuanian Language (Vilnius, Lithuania). (term@eaft-aet.net)
3. Norwegian LSP. Idea-hatching seminar, 17 October 2011, Oslo, Norway, <http://www.sprakradet.no/nb-no/Toppmeny/Aktuelt/Ideseminar-norsk-fagspraak/>
4. 7^η Ετήσια Σύνοδος των Mediterranean Editors and Translators (MET) με θέμα: Quality in English translation and editing - from research to practice and back, 20-22 Οκτωβρίου 2011 European Institute of the Mediterranean Barcelona, Spain (www.metmeetings.org)
5. Συνέδριο *Visible policy, invisible languages*, 3-4 November 2011, Esbo, Finland, <http://www.hanaholmen.fi/sv/kulturcentrum/programkalendern/63-hogre-utbildning-och-forskning/739-seminarium-synlig-politik-osynligt-sprak>
6. Συνέδριο *Training in Terminology*, 3-4 November 2011, Bucharest, Romania, <http://www.eaft-aet.net/en/activities/international-conference-in-bucharest/>
7. Έκθεση Canadian Language Industry Showcase 2011 με θέμα "The Language Industry: Looking Ahead", 3 & 4 Νοεμβρίου, 2011 - Holiday Inn Plaza La Chaudière, Gatineau, Quebec
8. Συνέδριο του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Σπουδών στο Δίον Πιερίας με θέμα "1976-2011: 35 χρόνια από τη γλωσσικοεκπαιδευτική μεταρρύθμιση", 4 – 6 Νοεμβρίου 2011.
9. Πρώτη εργομύγηση TOTh Workshop με θέμα « The definition in terminology » που διοργανώνεται στη Λισαβόνα στις 21 Νοεμβρίου 2011 (<http://www.porphyre.org/workshop-toth/2011-en>)
10. Seminar on the status and role of terminology, 24 November 2011, Oslo, Norway, <http://www.sprakrad.no/nb-no/Tema/Terminologi-og-fagspraak/Kalender/>
11. Συνέδριο CINEO II, São Paulo (*II International Conference on Neology in Romance Language*), 5-8 December 2011, Πανεπιστήμιο του São Paulo (<http://www.fflch.usp.br/dlcv/neo/cineo2011/es/index.html>)
12. Ειδική έκθεση για το Διεθνές Συνέδριο "Role of Translation in Nation Building, Nationalism and Supra-Nationalism" που διοργανώθηκε από την Indian Translators Association και την Lingualndia (Νέο Δελχί, 16-19 Δεκεμβρίου 2011): (http://www.itaindia.org/Role_of_Translation_in_Nation_Building.pdf)
13. Επιγραμματική έκδοση από την TERMCAT του *Dictionary of Physical Geography* με πάνω από 2.000 όρους *βιογεωγραφίας, εδαφοεπιστήμης, κλιματολογίας, γεωμορφολογίας και υδρολογίας*: http://www.termcat.cat/ca/Diccionaris_En_Linia/124/

K.B.

Άλλο ανάγνωση, άλλο λέξη–λέξη

Θέλω να θίξω ένα θέμα εκφοράς νεοελληνικού λόγου που με ...κατατρέπει λόγω των συχνών κρουσμάτων στον προφορικό λόγο των συμπατριωτών μας στα ΜΜΕ. Πρόκειται για την εκφορά δύο λέξεων στη σειρά. Η πρώτη είναι άρθρο (τον, την, των, στον, στην, στων) και η δεύτερη είναι οι λέξεις που αρχίζουν από **κ**, **τ** και **π**.

Παραδείγματα φράσεων:

1. Πήγα στην **Κατερίνη**...
2. Με την ταχύτητα που είχε...
3. Στην προκειμένη περίπτωση...

Η φράση 1. κανονικά προφέρεται και παραδοσιακά προφερόταν [riɣa stinɣaterini]. Κάποιοι στα ΜΜΕ την εκφέρουν [riɣa stin katerini] εκφέροντας ξεχωριστά το «ν» και το «κ»... χωρίς δηλαδή την λεγόμενη συμπροφορά (liaison) με το «ν» και την ηχηροποίηση του άηχου «κ».

Η φράση 2. κανονικά προφέρεται και παραδοσιακά προφερόταν [me tin taxitiita ru ixɛ]. Κάποιοι στα ΜΜΕ την εκφέρουν [me tin taxitiita ru ixɛ] εκφέροντας ξεχωριστά το «ν» και το «τ»... χωρίς δηλαδή την λεγόμενη συμπροφορά με το «ν» και την ηχηροποίηση του άηχου «τ».

Η φράση 3. κανονικά προφέρεται και παραδοσιακά προφερόταν [stimbrokimeni periptosi]. Κάποιοι στα ΜΜΕ την εκφέρουν [stin prokimeni periptosi] εκφέροντας ξεχωριστά το «ν» και το «π»...

Συνέδρια/Συμπόσια/Σεμινάρια σχετικά με την Ορολογία (Διαρκής Κατάλογος του «Ο»)

Ο κατάλογος Συνεδρίων/Συμποσίων/Σεμιναρίων που δημοσιεύεται παρακάτω περιλαμβάνει εκδηλώσεις που έχουν σχέση με Ορολογία και πρόκειται να διεξαχθούν στο άμεσο μέλλον, ή έχουν πρόσφατα διεξαχθεί. Η πληροφόρηση του «Ο» για τις εκδηλώσεις αυτές προέρχεται κυρίως από τη συχνή ηλεκτρονική ενημέρωση της ΕΛΕΤΟ από το **Infoterm** (*Διεθνές Κέντρο Πληροφοριών για την Ορολογία*: <http://linux.infoterm.org/>), και από την EAFT (Ευρωπαϊκή Ένωση Ορολογίας: www.eaft-aet.net), των οποίων η ΕΛΕΤΟ είναι μέλος.

1. Συνέδριο: International legal translation conference, 7-8 October 2011, Lisbon, Portugal (Πληροφορίες: <http://www.tradulinguas.com/conf-juridica/index.htm>)

χωρίς δηλαδή την λεγόμενη συμπτώρα με το «ν» και την χηροποίηση του άηχου «π».

Φρονώ ότι η ξεχωριστή εκφορά του «ν» του άρθρου και των κ, τ, και π της επόμενης λέξης είναι μια κακόχη «επιτηδευμένη» εκφορά, κατάλοιπο μιάς «καθαρευουσιάνικης» άρθρωσης λόγου. Δεν ξέρω, πού άραγε διδάσκεται μια τέτοια εκφορά, πχ σε σχολές δημοσιογραφίας;; ...ή όπου αλλού, στα σχολεία μας...; Φοβάμαι ότι έτσι χαλάμε τον ρέοντα «ήχο» της γλώσσας μας, της στερούμε το προαναφερθέν παραδοσιακό χαρακτηριστικό της συμπτώρας/χηροποίησης, είναι σαν να απομονώνουμε την κάθε λέξη του κειμένου και να την εκφέρουμε σαν να ήταν λήμμα ενός λεξικού.

Σημείωση Για συνολική θεώρηση των αλλαγών που υφίσταται το τελικό ν, κατά την συνάρθρωσή του με το επόμενο αρχικό φώνημα, ο αναγνώστης παραπέμπεται στο φύλλο αρ.48 (Άρθρο: *Ορθοέπεια (5) – Μεταβολές και επιδράσεις του τελικού ν*) ή στον στότοπο της ΕΛΕΤΟ: *Η εγκαταλειμμένη προφορική ελληνική γλώσσα*, σελ.25 (http://www.eleto.gr/download/BooksAndArticles/1999-02-23_SpeakGrk-Ed2.pdf).

Κύρου ανάβασις

Θ.Β.

Μέσα από το συγγραφικό έργο του Ξενοφώντα του Αθηναίου (1), πληροφορηθήκαμε πώς έγινε η «Κύρου Ανάβασις» και μετά από ποια θαυμαστά κατορθώματα πραγματοποιήθηκε η μνημειώδης «Κάθοδος των Μυρίων» με αρχηγό-στρατηγό τους τον ίδιο τον Ξενοφώντα.

Γιατί όμως **ανάβασις** και γιατί **κάθοδος**; Πού ανέβηκαν και από πού κατέβηκαν οι μύριοι;

Η απάντηση φαίνεται ότι δίνεται από το γεγονός ότι οι αρχαίοι Έλληνες (2) και κάποιοι από τους χαρτογράφους του 16^{ου} μ.Χ. αιώνα, (3) **τοποθετούσαν την ανατολή στο πάνω μέρος του χάρτη**, εκεί που οι σημερινοί χάρτες τοποθετούν τον βορρά.

Αυτό σημαίνει ότι η μεν διαδρομή των στρατευμάτων του Κύρου του Νεώτερου από την Μ. Ασία προς τα **Κούναξα**, ήταν προς την ανατολή, **διαδρομή προς τα πάνω του χάρτη**, δηλ. μια **άνοδος**, η δε διαδρομή της στρατιάς των Μυρίων υπό τον Ξενοφώντα, ήταν αρχικά βόρεια προς την Αρμενία, προς τα **αριστερά** του χάρτη και μετά προς τα παράλια του Ευξείνου Πόντου, προς τα κάτω του χάρτη, δηλ. μια **κάθοδος**.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- (1) Εκδόσεις Κάκτος, Ξενοφών, ΑΠΑΝΤΑ
- (2) Εκδόσεις Κάκτος, Διόδωρος Σικελιώτης, ΑΠΑΝΤΑ, (Σχόλια)
- (3) Ελλήνων Ιστορία, τόμος 34, σελ. 13, χάρτης του Abraam Ortelius

G.A.T.

Στη ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΓΕΣΥ² έλα κι εσύ

agents, actors και factors ...εν δράσει!

Η επισήμανση της **Μαρίνας Πανταζίδου** ήταν ότι δεν υπάρχει ενιαία ελληνική απόδοση της λέξης-όρου **agent** με την έννοια "ο άνθρωπος που ενεργεί ή το πράγμα που ενεργεί ως..." φέρνοντας και ως παραδείγματα, τους δύο όρους: **moral agent** (άτομο που δρα υπακούοντας – ή όχι – σε κάποιες ηθικές αρχές) και **oxidizing agent** της χημείας. Για τον πρώτο όρο, είχε από κάποιον φιλόσοφο την πρόταση ότι μπορεί να αποδοθεί ως: **ηθικό δρων υποκείμενο** ή **υποκείμενο της ηθικής πράξης**, όσο για το απλό **agent** αποδίδεται και απλώς ως **δρων**.

Και το ερώτημά της ήταν αν θα μπορούσαμε να αρχίσουμε να βλέπουμε τον όρο **πράκτορας** όχι μόνο με την έννοια του "εκπροσώπου άλλου" ή "βαλμένου από άλλον" αλλά να το επεκτείνουμε και στο "βαλμένος από τον εαυτό του" ή "ενεργών από μόνος του" ώστε να στέκει το "**ηθικός πράκτορας**", "**οξειδωτικός πράκτορας**" κλπ. Στα αρχαία, λέει το Λεξικό του Ιδρ. Τριανταφυλλίδη, **πράκτορας** σημαίνει αυτός που πραγματώνει.

Η απάντηση ήταν ότι η λέξη **agent** συναντάται σε διάφορα θεματικά πεδία είτε μόνη της ως όρος είτε ως **συνθετικό** άλλων όρων. Και δεν είναι σε όλες τις περιπτώσεις με την σημασία «ενεργών για λογαριασμό κάποιου άλλου».

Στη χημεία: **(re)agent → αντιδραστήριο** [επιγραμματικό λεξικό χημείας του ΕΚΠΑ (<http://www.chem.uoa.gr/vocabulary/login.asp>) που κάπου το αναφέρει και ως: **μέσο**]. Πρόκειται για καθιερωμένο όρο.

Στη Βάση TELETERM, σε όλες τις περιπτώσεις (**83** λήμματα) είναι: **agent → πράκτορας** (και πρόκειται για συσκευή ή λογισμικό, π.χ **user agent → πράκτορας χρήστη**)

Εκτός, όμως, των **agents**, υπάρχουν και οι **actors** (που δρουν/ενεργούν) και οι **factors** (που ποιοούν ή συντελούν).

Στη Βάση TELETERM παντού (σε **6** λήμματα):

actor → δρών, δράστης, ενεργητής

(π.χ **economic actor → οικονομικός ενεργητής, οικονομικός δρων**)

Στη Βάση TELETERM σχεδόν παντού (σε **153** λήμματα):

factor → παράγοντας

και μόνο σε **3** λήμματα: **factor → συντελεστής³**

Στη γραμματική και στο συντακτικό, ο **agent** [που, στην πρόταση π.χ.: *The car was found by the police*, είναι η **police** (αστυνομία)] στα ελληνικά λέγεται: **ποιητικό αίτιο** ανεξάρτητα από το αν είναι πρόσωπο, ζώο ή πράγμα. Ενεργητική πρόταση: **Η αστυνομία βρήκε το αυτοκίνητο**. Παθητική πρόταση: **Το αυτοκίνητο βρέθηκε από την αστυνομία**. (**βρέθηκε** = ρήμα, **αυτοκίνητο** = υποκείμενο, **αστυνομία** = ποιητικό αίτιο)

Αστε, σύμφωνα και με το παραπάνω Λεξικό Χημείας του ΕΚΠΑ είναι:

oxidizing factor → οξειδωτικός παράγοντας

και:

oxidizing agent → οξειδωτικό αντιδραστήριο, οξειδωτικό μέσο

Όροι για την Βάση TELETERM

Ύστερα από ερώτημα της **Χριστίνας Φωσιτέρη**, παλιού μέλους της MOTO, αποδόθηκαν οι ακόλουθοι τηλεπικοινωνιακοί όροι που θα εισαχθούν στη Βάση TELETERM:

- LA radio telephone, local area radiotelephone → ραδιοτηλέφωνο τοπικής περιοχής, τοπικό ραδιοτηλέφωνο, ραδιοτηλέφωνο LA**
- co-frequency → ομοσυχνότητα, συσυχνότητα**
- channel gap → καναλικό χάσμα, καναλικό διάκενο**
- duplex gap → αμφιδρομικό χάσμα, αμφιδρομικό διάκενο**
(ή **χάσμα αμφιδρομίας, διάκενο αμφιδρομίας**)

K.B.

«ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ»

Το «Ορόγραμμα» είναι διμηνιαία έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ) για την αλληλοενημέρωση των μελών της και ευρύτερου κύκλου αποδεκτών για θέματα της Ελληνικής Γλώσσας και Ορολογίας.

Ιδιοκτήτης: Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ)

Εκδότης: Κ. Ε. Βαλεοντής, Πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ

Συντάκτες φύλλου: Κώστας Βαλεοντής, Θεόφιλος Βαμβάκος, Γιώργος Τσιάμας, Μαρία Καρδούλη

Εκδοτική Ομάδα: Κώστας Βαλεοντής, Θεόφιλος Βαμβάκος, Άννα Νικολάκη, Κατερίνα Ζερίτη, Τάνια Βαλεοντή

Τηλέφωνα: 6974321009, 210-8662069

Τηλεμοιότυπο: 210-8068299

ΗΛ-Ταχυδρομείο: valeonti@otenet.gr

Ιστότοπος (όλα τα φύλλα): <http://www.eleto.gr/orogramma.htm>

Γίνονται δεκτές συνεργασίες. Απαραίτητες προϋποθέσεις τα κείμενα να είναι σε επεξεργάσιμη ηλεκτρονική μορφή, σύντομα και έτοιμα για δημοσίευση δίχως να απαιτείται παραπέρα επεξεργασία.

Τα δημοσιεύματα που προσυπογράφονται με αρχικά απηχούν τις προσωπικές απόψεις του/της συντάκτη/συντάκτριάς τους, το πλήρες όνομα του/της οποίου/οποίας περιλαμβάνεται στους συντάκτες του εκάστοτε φύλλου.

Τα θέματα των άρθρων της «ΓΩΝΙΑΣ ΤΟΥ ΓΕΣΥ» έχουν συζητηθεί στο ΓΕΣΥ και η δημοσίευση γίνεται ύστερα από απόφασή του.

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή κειμένων του «Ο» με την υποχρέωση αφενός να αναφέρεται η πηγή των κειμένων και αφετέρου, προκειμένου περί ολόκληρων άρθρων, να εξακολουθήσουν αυτά να διατίθενται δωρεάν σε κάθε ενδιαφερόμενο χωρίς καμία δέσμευση: σε αντίθετη περίπτωση χρειάζεται άδεια της ΕΛΕΤΟ.

² ΓΕΣΥ: Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ

³ **συντελεστής** είναι η αποκλειστική απόδοση του όρου **coefficient**